

[Paul Møller.]

kan ikke undgå at blive præget af statsministerens politiske ønsker. Vi har nu erfaringerne fra 1956, og vi har erfaringerne fra i år, og alle peger de i den retning, at ingen regering i virkeligheden vil affinde sig med omfattende arbejdskonflikter. Den kan bruge lovgivningsmagten til at hindre dem enten ved at få denne til at gribe direkte ind, som det skete i 1956, eller ved at trække veksler på dens velvilje, som det er sket i år. Den kan også anvende sin autoritet, som det er sket i byerhvervene under den sidste krise. Men hvad enten den bruger det ene eller det andet middel, så tåler den ikke den store konflikt. Anderledes er det ikke; enhver, der gennemtænker, hvad vi har oplevet, må dog erkende, at sådan er det. Men hvorfor så skjule denne kendsgerning, og hvorfor så foregive, at forholdet er anderledes? Det kan dog ikke tjene noget fornuftigt formål. Når stillingen er den, jeg her har omtalt, så forekommer det mig, at lovgivningsmagten på ny bør overveje problemet i belysning af de stedfundne begivenheder. Trods regeringsdannelsens konsekvenser for det radikale venstre kan jeg ikke tænke mig andet, end at det parti i hvert fald må give mig ret i disse betragtninger, og jeg håber, at erkendelsen af de faktiske forhold også efterhånden trænger sig frem i socialdemokratiets rækker.

De sidste begivenheder i Frankrig vil kaste mørke skygger ind over de europæiske markedsbestrebelse. Det, der for få dage siden var vist, er i dag uvist. Vi kender ikke Frankrigs definitive holdning til de seks' union. Så længe traktaten ikke er opsagt, gør vi klogest i at betragte den som en kendsgerning. Vi ved imidlertid, at bestræbelserne for at gennemføre et europæisk frihandelsområde i hvert fald vil blive forsinket som følge af det, der nu er sket. Før vi ved noget mere, tør ingen drage konsekvenser med sikkerhed af det skete. Der vil blive al mulig anledning for det parlamentariske udvalg, der nu er nedsat, til i sommerens løb med opmærksomhed at følge begivenhederne. Men så meget tør jeg i hvert fald sige i dag, at efter mit skøn må vi for Danmarks vedkommende med endnu større iver fortsætte arbejdet for det europæiske frihandelsområdes realisering. Og én ting til: i denne uklare situation tror

jeg det ville være rigtigt, om vi søgte at fremskynde de nordiske forhandlinger, således at en nordisk toldunion, så omfattende som muligt, i hvert fald kunne blive det sikre resultat, ligegyldigt hvordan det går i Europa, og således at denne union i sin udformning ikke foregriber mulighederne for tilknytning til det øvrige Europa. Jeg er nemlig overbevist om, at tendensen vil gå imod større markedsdannelse, imod et videre økonomisk samarbejde. Udviklingen kan sinkes for en kortere eller længere tid på grund af politiske vanskeligheder i den ene eller den anden europæiske stat, men den kan ikke standses. Dertil er tanken nu blevet for livskraftig.

Vi står nu ved afslutningen af et folketingsarbejde; men alle ved vi, at det kun betyder indledningen til et nyt. I det politiske arbejde melder der sig altid nye problemer, så snart de gamle er løst. Jeg har i dette indlæg søgt at belyse mit partis stilling til en række af de spørgsmål, som efter vor overbevisning vil melde sig med øget styrke i den kommende tid. Der er afgørende mangler ved vort politiske, vort nationale og vort økonomiske beredskab. Til at afhjælpe disse mangler har vi en regering, en regering, hvis synspunkter vi ikke deler, og hvis hensigter vi ikke nærer tillid til. Over for den står der en opposition bestående af to partier, der kan se forskelligt på dette og hint, men som er rede til at samarbejde indbyrdes, ikke blot for at modarbejde og bekæmpe regeringen, ikke blot for at kritisere eller politisere, men også for at bidrage til en løsning af vort lands problemer på den måde, vi synes er rigtig. Hvor vore ønsker og vore ideer og hensigter falder sammen med regeringens, er vi villige til et bredt samarbejde. Hvor regeringen og vi er i bund og grund uenige om mål og midler, må den herske med sit flertal, men da vil vi vise andre veje. Kommunevalgene viste os, at regeringens stilling slet ikke er så stærk, som den gerne vil foregive. Vælgerne kan til syvende og sidst skelne mellem guld og glimmer. Derfor glæder vi os til den dag, da vi skal fortsætte vort arbejde i dette høje ting, men mest til den dag, da vi skal møde vælgerne.

A. C. Normann: De foregående tre ordførere i denne debat har alle med rette